

'Hoop is mijn anker'

Hij heeft onnoemelijk veel geschreven, ook voor de Oogst. Nu wil hij het wat rustiger aan doen. Daarom een afscheidsinterview met publicist en oud-politieman Jaap Spaans. Een gesprek over de mondiale toename van geweld, antisemitisme én: over hoop.

Onze ontmoetingsplaats is het kantoor van Tot Heil des Volks in Amsterdam waar Jaap traditiegetrouw een paar keer per jaar langskomt 'met wat lekkers'. Nu hij besloten heeft niet meer voor *de Oogst* te schrijven op regelmatige basis ('Ik heb dat zó lang gedaan'), ontstaat het idee voor een soort van afscheidsinterview. Met de nadruk op 'soort van', want Jaap blijft voor *de Oogst* schrijven, maar dan af en toe.

Hij groeide op in Voorburg, vertelt hij me, en vertrok als achttienjarige jongen voor bijna drie jaar naar Canada om daar te werken. Toen hij terugkwam, werd hij beroepsmilitair. 'In die periode heb ik mijn vrouw leren kennen. Door haar werd ik bepaald bij het christelijke geloof. Ik wilde daar in eerste instantie namelijk niets van weten. Ik was hervormd opgevoed, maar wilde vrijheid! Via mijn vrouw ben ik tot levend geloof gekomen en ik heb me laten dopen. Daarna ging ik werken bij de politie. Eerst werkte ik op straat en later heb ik gewerkt bij een bijzondere opsporingsdienst van het ministerie van Verkeer en Waterstaat. In de avonduren volgde ik een bijbelschool. Later ben ik zelfstandig publicist geworden.'

Hoe heeft je periode bij de politie je gevormd?

'Door mijn ambtelijke periode bij de politie en het leger ben ik als christen vaak bepaald bij ethische kwesties. Ik bedoel: je draagt een vuurwapen, we hebben in militaire dienst geoefend met raketwerpers, dodelijke wapens, en dan komt het wel dichtbij. Het heeft mij in ieder geval gemotiveerd om maatschappelijke onderwerpen te volgen en te verklaren vanuit de Bijbel.'

Is angst over de ontwikkelingen in de wereld zo'n maatschappelijke ontwikkeling?

'Jazeker. Uit een recente peiling blijkt dat 44% van de Nederlanders bang is voor een Derde Wereldoorlog, dat was een paar maanden ervoor nog maar 35%. Ik keek onlangs

naar een tv-interview op *Een Vandaag*, waarin een Duitse politiechef aan het woord was. Ze zei iets wat me trof. Ze had het over de aanrandingen in Keulen waar voornamelijk buitenlanders bij betrokken waren en ze zei dat de politie in Duitsland zo bang is voor racistisch uitgescholden te worden dat ze mensen niet meer op hun plichten in de samenleving durft te wijzen. De Nederlandse politiebond ACP gaf aan dit te herkennen. Een andere zorgelijke ontwikkeling is dat de overheid harder optreedt tegen maatschappelijke misstanden, maar dat je daarmee als burger ook het risico loopt dat vrijheden verder worden ingeperkt.'

Wat is de plaats van de kerk in dit debat?

'De kerk geeft onvoldoende antwoorden op dit soort vraagstukken. Ik denk dat men in de kerken vaak te ver afstaat van wat er speelt in de maatschappij. We hebben te veel theologen die niet genoeg in de samenleving staan. Christenen moeten het lef hebben dingen te benoemen die niet goed zijn. De knowhow die christenen hebben, zou wat mij betreft meer gebruikt moeten worden om standpunten in te nemen en beleid te voeren. Zodat we meer goede invloed kunnen uitoefenen.'

Goede invloed is belangrijk, maar dat lijkt weer verstoord te worden door het groeiend populisme in de politiek...

'Ed Miliband, minister in Engeland, zei onlangs dat het populisme enorm populair is, maar dat het populisten niet lukt om beleid te voeren. Dat is namelijk echt wat anders. Aan de andere kant wordt goede invloed ook gestagneerd door een aantal progressieve partijen, zoals de moties tegen Israël drie maanden geleden. Datis net zo zorgelijk.'

Israël, vluchtelingen, waarom stigmatiseren we zo in Nederland?

'Ik heb tweeënhalf jaar in Canada gewoond en gewerkt en ik zag daar culturen van over heel de wereld: mensen

'Ik denk dat men in de kerken vaak te ver afstaat van wat er speelt in de maatschappij. We hebben te veel theologen die niet genoeg in de samenleving staan. Christenen moeten het lef hebben dingen te benoemen die niet goed zijn.' Foto: Geja Lahpor

met een tulband, westerse culturen, enzovoort. Maar in Nederland hebben we 70 jaar welvaart en 70 jaar verwennerij gekend. Daardoor zijn we de nuance verloren. De wereld verandert nu eenmaal, en dat zijn complexe en ingewikkelde processen die elkaar snel opvolgen. Soms hebben we daar te weinig oog voor. Maar in deze globaliserende wereld leven we: er komen nu eenmaal mensen uit andere werelddelen in Nederland. We hebben het over 'economische vluchtelingen' die onze banen afpakken, maar veel Nederlanders zijn zelf ook geëmigreerd om economische redenen, dat heb ik ook gedaan toen ik achttien was.'

Hoe kijk je wat dat betreft naar Europa?

'Ik zie een aantal ontwikkelingen die ik zorgelijk vind. Zo werd in Engeland onlangs een tendens gesignaleerd, waarbij antizionisme overgaat in antisemitisme. En oud-leider Jan Marijnissen van de SP verwees bij een commentaar op de aanslagen in Parijs naar het Israëliisch-Palestijnse conflict als een oorzaak, zonder excessen in buurland Syrië te benoemen. Israël wordt in toenemende mate beschouwd als een belemmering voor wereldvrede. Maar dat geloof ik niet. Het is altijd oorlog geweest en ik geloof toch dat de Messias eens terug zal keren in Jeruzalem én ik geloof dat dat tot heil van de mensheid zal zijn. Tegelijkertijd zie ik dat Europa er alles aan gelegen is dat Israël wordt aangepakt; daar zie je de signalen van. Maar ook het toenemende geweld baart me zorgen: door alle sociale media worden mensen opgeroepen om aanslagen te plegen, de onrust wordt versterkt.'

Maakt dat je zwaarmoedig?

'Het raakt me weleens. Jeremia zuchtte ook onder alles wat hij zag, en het raakt ook veel gelovigen, weet ik. En laten we eerlijk zijn: we zien tegenwoordig erg veel door het enorme aanbod aan nieuws. Ik wil me daarom ook elke dag bewust richten op het goede, op God, op de hoop. Elke avond speel ik daarom gospelliederen op mijn elektrische gitaar via Youtube-filmpjes en elke ochtend begin ik met stille tijd en gebed. Hoop is mijn anker.' ◀

Jaap Spaans (1948) is getrouwd met Dienneke en vader van drie kinderen. Hij heeft twee kleinkinderen. Na zijn loopbaan bij de politie werd hij zelfstandig publicist en schreef diverse boeken over identificatiesystemen, erfelijkheid, Israël en mondiale ontwikkelingen in een bijbels perspectief, zoals de opkomst van Europa, de computerisering van de samenleving, en de centralisering van wereldgezag. Ook voor de Oogst heeft hij ruim 25 jaar op regelmatige basis geschreven. Daar stopt hij nu mee omdat hij het rustiger aan wil doen. Gelukkig blijft hij af en toe schrijven voor de Oogst. De redactie bedankt Jaap hartelijk voor al het schrijfwerk van de afgelopen jaren! Wilt u meer artikelen of rapporten van Jaap Spaans lezen, ga dan naar w.jaapspaans.nl.